

شناسایی موانع غیر تعرفه‌ای متناقض با الزامات WTO
در سیاست تجاری ایران و پیشنهاد تبدیل آنها به تعرفه معادل

موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی
WWW.ITSR.IR

**شناسایی موانع غیر تعرفه‌ای متناقض با الزامات WTO در سیاست تجاری ایران و پیشنهاد تبدیل
آنها به تعرفه معادل**

پدیدآورندگان: زهرا عباسی - میرهادی سیدی - مریم مجرد نشترودی

ناشر: موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

نشانی: تهران، خیابان کارگر شمالی، بالاتر از بلوار کشاورز، شماره ۱۲۰۴

تلفن: ۶۶۹۳۹۳۲۹

وب سایت: www.itsr.ir

پست الکترونیکی: info@itsr.ir

در پنجم خرداد سال ۱۳۸۴، فرآیند الحاق کشورمان به سازمان جهانی تجارت رسماً آغاز شد. طی این فرآیند مستلزم انجام مذاکرات پیچیده و طولانی با اعضای گروه کاری است که در حال حاضر دفتر نمایندگی تام‌الاختیار تجاری مسوولیت پیگیری آن را برعهده دارد و در راستای انجام این مهم گام‌های متعددی برداشته است.

در این میان موانع غیرتعرفه‌ای به عنوان مانعی جدی در پیوستن به سازمان جهانی تجارت است. موانع غیرتعرفه‌ای اصطلاحی است که به طیف وسیعی از اقدامات، سیاست‌ها و مقررات اطلاق می‌شود. هر یک از چنین اقدامات یا مقرراتی به نحوی از انحا تجارت را محدود می‌نمایند. معمولاً دولت‌ها با اهدافی چون حمایت از تولید داخلی سعی می‌کنند واردات برخی کالاها را محدود سازند و با استفاده از روش‌های مختلف غیر از تعرفه برای محدودسازی واردات یک کالا موجب ایجاد مانع غیرتعرفه‌ای می‌گردند.

علت اصرار بیش از اندازه سازمان جهانی تجارت بر حذف بسیاری از انواع اقدامات غیرتعرفه‌ای، آثار متعدد زیان‌بار آنها بر تجارت بین‌الملل است که از جمله می‌توان به ایجاد هزینه برای مصرف‌کنندگان و صادرکنندگان، اشتغال ناکارآمد، فقدان شفافیت و ماهیت تبعیض‌آمیز، ایجاد محدودیت در دسترسی به بازار داخلی برای صادرکنندگان منطقه‌ای، کاهش حجم مبادلات تجاری، ایجاد مقررات اداری و زمینه پرداخت رشوه برای راه‌اندازی کسب و کار به ویژه در کشورهای در حال توسعه اشاره کرد.

با این حال عدم وجود تصویری روشن و تعریفی جامع از اقدامات غیرتعرفه‌ای سبب گردیده است تا در بسیاری موارد مطالعه و شناسایی این‌گونه موانع با مشکل مواجه شود و موجب سردرگمی پژوهشگران و سیاست‌گذاران به دلیل عدم وجود مرجع مشخص در مطالعات گردد. به ویژه که تنوع در انواع موانع و کالاهای مشمول تعرفه بر ابهام تعریف صورت مساله می‌افزاید.

مطالعه کنونی ضمن بررسی مبانی نظری موانع غیرتعرفه‌ای به بررسی موانع غیرتعرفه‌ای موجود در قوانین و مقررات تجاری کشور پرداخته است. در فصل‌های اول و دوم تعریف و

دسته‌بندی انواع اقدامات غیرتعرفه‌ای با هدف ارائه چهارچوبی مشخص و قابل استناد ارائه شده است. در فصل سوم دیدگاه سازمان جهانی تجارت در قبال هر یک از انواع موانع غیرتعرفه‌ای بررسی شده است. در فصل چهارم ضمن بیان موانع غیرتعرفه‌ای شناسایی شده در قوانین و مقررات تجاری کشور، نتیجه‌گیری و پیشنهادات مطالعه نیز ارائه شده است.